

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра тюркської філології**

ПРОГРАМА

**КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ**

для здобувачів вищої освіти

*з освітньої
програми*

Азербайджанська мова і література та переклад, друга
східна мова, західноєвропейська мова

спеціальності

035 Філологія

спеціалізації

035.111 Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – азербайджанська

Ступінь вищої освіти:

бакалавр

Форма здобуття освіти:

денна

Київ – 2022

Програма комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми: Азербайджанська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації: 035.111 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – азербайджанська. Ступінь вищої освіти: бакалавр / Т. М. Тімкова, І. А. Шихизаде. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2022. 22 с.

Укладачі: канд. філол. наук, доц. Тімкова Т.М.
викладач Шихизаде І.А.

Рецензенти:

- Валігура О.Р. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри східної філології Київського національного лінгвістичного університету;
- Палатовська О.В. – доктор філологічних наук, завідувач кафедри слов'янської філології Київського національного лінгвістичного університету

**Програму затверджено на засіданні кафедри тюркської філології
31 серпня 2022 р. протокол № 1**

Завідувач кафедри
(підпис)

доц. Тімкова Т. М.
(прізвище, ініціали)

**Затверджено на засіданні вченої ради факультету східної і слов'янської
філології
12 вересня 2022 р., протокол № 1**

Декан
(підпис)

проф. Сорокін С. В.
(прізвище, ініціали)

**Затверджено на засіданні вченої ради Київського національного
лінгвістичного університету «08» листопада 2022 р., протокол № 3**

ЗМІСТ

	ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1.	ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ	5
2.	СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ	6
2.1.	Екзаменаційна письмова робота	7
2.2.	Усна частина іспиту	9
2.2.1.	Перше завдання усної частини іспиту	12
2.2.2.	Друге завдання усної частини іспиту	12
2.2.3.	Третє завдання усної частини іспиту	13
3.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ	16
3.1.	Оцінювання письмової частини іспиту	16
3.2.	Оцінювання усної частини іспиту	17
3.3.	Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний іспит з першої іноземної мови	19
4.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ	20
5.	ДОДАТОК	22

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Комплексний атестаційний іспит з азербайджанської мови для здобувачів вищої освіти ступеня: бакалавр з освітньо-професійної програми Азербайджанська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації: 035.111 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – азербайджанська, має на меті визначити готовність студентів-випускників бакалаврату до здійснення професійних функцій перекладача іноземної мови (азербайджанської). У межах цього іспиту перевіряється та оцінюється науково-теоретична і практична підготовка майбутніх бакалаврів з першої іноземної мови (азербайджанської), а саме сформованість комунікативних, перекладацьких навичок й умінь, необхідних перекладачеві в його професійній діяльності.

До складання комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови за ступенем вищої освіти «бакалавр» допускаються студенти IV курсу, які виконали всі вимоги навчального плану, зокрема навчальних програм з курсу першої іноземної мови (азербайджанської), теоретичних курсів граматики, історії мови, лексикології, стилістики, перекладознавчих дисциплін (практичний курс перекладу, усний двосторонній переклад). Уміння і навички студентів-випускників бакалаврату за європейськими нормами мовної освіти мають відповідати рівню B 2.

Програма комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови для здобувачів вищої освіти ступеню «бакалавр» розрахована на студентів, які закінчують Київський національний лінгвістичний університет за денною формою здобуття освіти за освітньо-професійною програмою Азербайджанська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.111 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – азербайджанська.

Для проведення комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови організовується екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти ступеню «бакалавр» у складі голови та членів комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року. У програмі комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми Азербайджанська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації: 035.111 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – азербайджанська за ступенем вищої освіти «бакалавр», враховано вимоги кредитно-модульної системи організації навчального процесу, рекомендації Ради Європи з мовної освіти, вимоги Європейської кредитно-трансферної системи.

1. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ І УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

Мета комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови – перевірка й оцінка наявного у студентів системного знання всіх аспектів азербайджанської мови, сформованості в студентів-випускників бакалаврату фахової компетенції: комунікативної, соціокультурної, професійної тощо та вмінь реалізувати ці знання при здійсненні перекладу, оскільки ці види роботи складають основу майбутньої професійної діяльності студентів-перекладачів.

Завдання комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови полягають у перевірці й оцінці сформованих у студентів компетентностей, а саме:

– **інтегральної компетентності:** здатності розв’язувати складні спеціальні завдання та практичні проблеми в галузі лінгвістики і перекладознавства у процесі професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інноваційної діяльності із використанням комплексу міждисциплінарних даних;

– **загальних компетентностей:**

- здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатності спілкуватися азербайджанською мовою як усно, так і письмово;
- здатності до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел;
- здатності до системного мислення, аналізу та синтезу з метою виявлення професійних проблем і розробки способів їх розв’язання;
- здатності приймати обґрунтовані рішення;

– **фахових компетентностей:**

- здатності використовувати теоретичні основи азербайджанської мови, включаючи її функціональні особливості, у процесі здійснення основних видів перекладу всіх жанрово-стильових різновидів текстів;
- здатності використовувати соціокультурні знання про країну мови, що вивчається, з метою успішної міжкультурної комунікації та перероблення інформації;

– **предметних компетентностей:**

- здатності співставляти факти державної та східної (азербайджанської) мови;
- здатності перекладати і локалізувати основні види текстів, надавати необхідні коментарі і довідки;
- здатності передавати текст оригіналу за допомогою різного виду стилістичних адаптацій у мові перекладу і прагматичних стратегій, які орієнтовані на читача тексту перекладу згідно з нормами мови перекладу і критеріями адекватного перекладу;

- здатності редагувати тексти перекладу та робити реферування всіх основних видів тексту східною (азербайджанською) мовою.

Очікувані результати полягають у тому, що на комплексному атестаційному іспиті з азербайджанської мови для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійної програми Азербайджанська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації: 035.06 Східні мови та літератури (переклад включно) за ступенем вищої освіти «бакалавр», студенти мають:

знати:

- азербайджанську мову та її теоретичною базою, зокрема фонетику, морфологію, лексикологію, словотвір, синтаксис, стилістику і, відповідно, володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами, а також нормами побудови тексту й контексту;
- актуальні проблеми теорії азербайджанської мови і підходів до аналізу мовних явищ, а також історичного розвитку мови;

вміти:

- визначати відповідні мовні явища, здійснювати їхню систематизацію й інтерпретацію, виходячи із загальних закономірностей мовної системи й функціонування мови;
- встановлювати взаємозв'язки між мовними і мовленнєвими одиницями під час аналізу конкретного матеріалу;
- способи формулювання думок азербайджанською мовою, реалізації мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності, комунікативних ситуаціях і сферах спілкування;
- використовувати базовий словник в обсязі програмних вимог (близько 4500 лексичних одиниць) і вживати їх в усній і письмовій формах у рецептивних і продуктивних видах мовленнєвої діяльності;
- професійно виконувати переклад різних типів текстів;
- реалізовувати здобуті знання, сформовані професійні навички й уміння під час роботи перекладачем.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ

Зміст комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Азербайджанська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації: 035.111 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – азербайджанська за ступенем вищої освіти «бакалавр» містить

завдання з курсу першої східної мови (азербайджанської), практичного курсу перекладу, теоретичних мовних дисциплін, тобто дисциплін професійно-орієнтованого циклу освітньої програми підготовки бакалавра. Комплексний атестаційний іспит з азербайджанської мови складається з двох частин: письмової і усної.

2.1. Екзаменаційна письмова робота

Усній частині комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови, який проводиться на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр», передує *письмова частина*. Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови повинна продемонструвати набуту студентами мовну компетенцію. Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови здійснюється у формі твору згідно із запропонованою темою та виконується в перший день атестації здобувачів всіма студентами випускних груп у присутності усіх членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів. Студенти, які одержали незадовільні оцінки з письмової частини іспиту, допускаються до складання усної частини іспиту. Оцінка, отримана за результатами письмової частини іспиту, є складовою єдиної комплексної оцінки на іспиті. Перевірені письмові роботи зберігаються до закінчення атестаційних іспитів на відповідних кафедрах.

Час виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту – 2 академічні години.

Виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови в умовах дистанційного навчання проводиться з використанням ІТ-технологій, а саме **платформи для відеоконференцій Teams** відповідно до розкладу проведення атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Для забезпечення проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови один з членів екзаменаційної комісії (екзаменаторів) виконує функції модератора відеоконференції. До обов'язків модератора відео конференції входить:

- своєчасний початок відеоконференції зі складання комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови;
- підключення до відеоконференції секретаря екзаменаційної комісії, інших членів екзаменаційної комісії;
- підключення до відеоконференції здобувачів вищої освіти на початку комплексного атестаційного іспиту;
- надсилання екзаменаційних білетів і матеріалів здобувачам вищої освіти, що складають комплексний атестаційний іспит;

- відключення від режиму відеоконференції тих здобувачів, що вже склали комплексний атестаційний іспит, а також тих здобувачів, що порушують порядок і процедуру проведення комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови в дистанційному режимі;
- забезпечення завершення відеоконференції зі складання комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови;
- інші функції, пов'язані із технічним аспектом забезпечення проведення комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови.

Для забезпечення прозорого виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зобов'язані за 15 хвилин до початку письмової частини іспиту підключитися до проведення конференції, щоб екзаменатори могли зафіксувати присутність студента. Встановлення особи під час письмової частини комплексного атестаційного іспиту відбувається шляхом пред'явлення здобувачем паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон або іншого документу, що посвідчує особу, секретарю екзаменаційної комісії через відеокамеру.

Письмова частина комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови виконується здобувачами вищої освіти на чистому аркуші (аркушах) паперу, шапка екзаменаційної роботи оформлюється від руки відповідно до вимог (Додаток 1). Екзаменаційна письмова робота **обов'язково** має бути закріплена власноручним підписом здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Під час проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови здобувачі вищої освіти зобов'язані постійно підтримувати відео- та аудіозв'язок з екзаменатором. Камера відеозв'язку має бути налаштована таким чином, щоб екзаменатори могли спостерігати за процесом виконання письмової частини, а саме: бачити здобувача вищої освіти та його роботу **для забезпечення академічної доброчесності** під час написання. Для більш якісного контролю проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту за кожною академічною групою (декількома академічними групами) закріплюється екзаменатор (один екзаменатор на максимум 45 здобувачів, що складають комплексний атестаційний іспит), який контролює доброчесність виконання здобувачами вищої освіти завдання письмової частини іспиту.

Користування сторонніми носіями інформації, у тому числі мобільними телефонами, іншими електронними засобами, крім того, який безпосередньо використовується для зв'язку з екзаменаторами, під час дистанційного проведення комплексного атестаційного іспиту заборонено.

Під час виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту поруч зі здобувачем не можуть бути присутніми треті особи (в іншому випадку написання здобувачем письмової частини комплексного атестаційного іспиту

припиняється). Для забезпечення прозорості проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту **ведеться відеозапис**.

У визначений розкладом час для проведення письмової частини комплексного атестаційного іспиту здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, екзаменатори оголошують тему твору на письмовій частині, фіксують її у чаті відеоконференції **Teams**. Після закінчення часу, відведеного на виконання письмової частини комплексного атестаційного іспиту, здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня фіксують виконану роботу на фотокамеру (фотокамеру мобільного телефону або інші засоби) та протягом **10 хвилин** після завершення письмової частини відправляють на електронну пошту екзаменатора, що закріплений за групою (групами), виконане завдання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови. Назва файлу, що відправляється студентом на електронну пошту екзаменатора для перевірки, повинна містити прізвище студента у форматі: Ivanenko_pysmova. Фотографія завдання письмової частини комплексного атестаційного іспиту, що надсилається екзаменатору, повинна мати чітку якість, бути зробленою при хорошому освітленні, для забезпечення адекватної перевірки письмової частини завдання. Якщо фотографія письмового завдання неякісна й не дозволяє екзаменаторам належно перевірити її, письмова частина комплексного атестаційного іспиту вважається невиконаною, а вступникові виставляється за неї бал «0».

Завдання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови перевіряються екзаменаторами в той самий день, отримані бали передаються секретарю екзаменаційної комісії. Перевірка екзаменаційних робіт проводиться одним з екзаменаторів (екзаменатором, що закріплений за групою) у графічному редакторі Paint. При перевірці екзаменаційних робіт, екзаменатор позначає помилку. Бали за письмову частину виставляються у сфотографованій роботі за допомогою графічного редактора. **Перевірене** завдання зберігається в окремому файлі з назвою у форматі "Ivanenko_pysmova_perevirena". Після завершення перевірки екзаменаційних робіт екзаменатор зобов'язаний передати електронні варіанти (фотографії) секретарю екзаменаційної комісії на його електронну пошту. Оригінали робіт і перевірені роботи групуються екзаменаторами в папки, закріплені за відповідними академічними групами, надсилаються секретарю екзаменаційної комісії архівним файлом WINrar, окремо для кожної академічної групи. Перевірені письмові роботи зберігаються в електронному вигляді у секретаря екзаменаційної комісії.

2.2. Усна частина іспиту

Усна частина іспиту складається з трьох завдань:

Перше завдання:

читання, літературний переклад і переказ фрагмента оригінального тексту.

Обсяг уривка: 2000–2500 друк. знаків.

Друге завдання:

бесіда згідно із запропонованою комунікативною ситуацією (темою). *Обсяг висловлення: 15–20 речень.*

Третє завдання:

висвітлення теоретичного питання, що стосується дисциплін, вивчених протягом чотирьох років навчання (лексикологія, історія мови, стилістика, теоретична граматики).

Проведення усної частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови в умовах дистанційного навчання проводиться в дистанційному режимі із застосуванням ІТ-технологій за допомогою платформи для **відеоконференцій Teams** відповідно до затвердженого розкладу проведення атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Для забезпечення проведення усної частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови один із членів екзаменаційної комісії (екзаменаторів) виконує функції модератора відеоконференції. До обов'язків модератора відеоконференції входить:

- своєчасний початок відеоконференції зі складання усної частини комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови;
- підключення до відеоконференції секретаря екзаменаційної комісії, інших членів екзаменаційної комісії;
- підключення до відеоконференції перших п'яти здобувачів вищої освіти на початку комплексного атестаційного іспиту;
- надсилання екзаменаційних білетів і матеріалів здобувачам вищої освіти, що складають комплексний атестаційний іспит;
- забезпечення своєчасного підключення інших здобувачів вищої освіти у визначеному порядку черги складання комплексного атестаційного іспиту;
- відключення від режиму відеоконференції тих здобувачів, що вже склали комплексний атестаційний іспит, а також тих здобувачів, що порушують порядок і процедуру проведення комплексного атестаційного іспиту з першої іноземної мови в дистанційному режимі;
- підключення до відеоконференції всіх здобувачів вищої освіти, що склали комплексний атестаційний іспит, після завершення наради екзаменаційної комісії для оголошення результатів іспитів;
- забезпечення завершення відеоконференції зі складання комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови;
- інші функції, пов'язані із технічним аспектом забезпечення проведення комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови.

Черговість відповідей студентів на усній частині комплексного атестаційного іспиту визначається за алфавітним порядком відповідно до списку студентів відповідної академічної групи. У визначений час до відеоконференції підключаються екзаменатори, секретар екзаменаційної комісії та перші п'ять здобувачів вищої освіти, що виконуватимуть завдання усної частини комплексного атестаційного іспиту. Здобувачі вищої освіти складають усну частину комплексного атестаційного іспиту в алфавітному порядку. Перебування сторонніх осіб поруч з екзаменаторами, секретарем екзаменаційної комісії та здобувачами вищої освіти не допускається (за винятком осіб, дозвіл на участь у конференції яких надано деканом факультету). Екзаменатори та секретар екзаменаційної комісії після встановлення особи здобувача шляхом пред'явлення через відеокамеру здобувачем паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон або іншого документу, що посвідчує особу, секретарю екзаменаційної комісії, видають завдання усної частини комплексного атестаційного іспиту. Здобувачі вищої освіти для отримання екзаменаційного білету та завдань обирають номер білета. За кожним номером закріплено комплект завдань (екзаменаційний білет, текст для відповіді на питання екзаменаційного білету). Завдання для підготовки надсилаються екзаменаторами в електронному вигляді файлом у форматі PDF в особисті повідомлення у **платформі Teams**.

При підготовці до відповіді на комплексному атестаційному іспиті здобувачі вищої освіти мають налаштувати відеозображення таким чином, щоб екзаменатори могли контролювати добросовісність виконання завдань. Користування сторонніми носіями інформації під час дистанційного проведення комплексного атестаційного іспиту заборонено. Для забезпечення прозорості проведення комплексного атестаційного іспиту **ведеться відеозапис**.

Після завершення відповіді здобувач вищої освіти відключається від режиму відеоконференції, екзаменатори або секретар екзаменаційної комісії запрошують до відеоконференції наступного здобувача в порядку визначеної черги.

Після завершення комплексного атестаційного іспиту екзаменатори проводять нараду в режимі відеоконференції. Після закінчення наради для оголошення результатів іспиту секретар або один із екзаменаторів підключає до відеоконференції всіх здобувачів, що склали комплексний атестаційний іспит з азербайджанської мови. Оголошення результатів комплексного атестаційного іспиту відбувається в режимі відеоконференції після завершення всіма студентами академічної групи виконання завдання усної частини комплексного атестаційного іспиту.

Після оголошення результатів комплексного атестаційного іспиту здобувачі вищої освіти мають право задати питання екзаменаторам щодо виставленої оцінки, а також висловити свої зауваження та пропозиції щодо оцінювання та проведення комплексного атестаційного іспиту. Після відповіді екзаменаторами

на запитання, зауваження і пропозиції відео конференція завершується, а комплексний атестаційний іспит з азербайджанської мови вважається таким, що добіг кінця.

Після оголошення комплексного атестаційного іспиту завершеним здобувачі вищої освіти мають право лише на апеляційне оскарження результатів у встановленому порядку.

2.2.1. Перше завдання усної частини іспиту

Читання, літературний переклад і переказ фрагмента оригінального тексту.

Обсяг уривка: 2000–2500 друк. знаків.

Відповідь студента передбачає підготовлене читання вголос 10–15 рядків тексту, а також його літературний переклад українською мовою і переказ азербайджанською мовою.

2.2.2. Друге завдання усної частини іспиту

Бесіда за запропонованою комунікативною ситуацією (темою).

Обсяг висловлення: 15–20 речень.

Під час бесіди студент повинен продемонструвати навички й уміння підготовленого монологічного і непідготовленого монологічного й діалогічного мовлення у межах запропонованої комунікативної ситуації (теми).

Тематика комунікативних ситуацій:

- 1. Bu günə qədər yaşadığınız həyatınızı qısaca incələyin. Sizcə həyatınızda ən mühim hadisə (hadisələr) hansıdır?*
- 2. Burcünüzün tipik xüsusiyyətlərini danışın. Bu xüsusiyyətlərin hansıları sizdə var?*
- 3. Müxtəlif növ filmlərin (məsələn, sənədli filmlərin, cizgi filmlərinin və s.) xüsusiyyətlərini müzakirə edin. Ən çox hansını sevdiyinizi söyləyin və səbəbini izah edin.*
- 4. İdeal tətilinizi harada keçirmək istərdiniz? Bu barədə danışın və səbəbini izah edin.*
- 5. Sevdiyiniz müğənninin / aktyorun / idmançının / yazıçının / siyasətçinin qısaca həyat yolu haqqında yazaraq dostlarınıza danışın.*
- 6. Ən çox sevdiyiniz rəsm əsərini təsvir edin. Hansı rəssam tərəfindən və nə vaxt çəkildiyini, hansı janra aid olduğunu və s. qeyd etməyi unutmayın.*
- 7. Evdə heyvan saxlamağın müsbət və mənfi tərəflərini açıqlayın.*
- 8. Ümumilikdə hansı ev işlərini görməyi xoşlayırsınız, xoşlamadığınız ev işləri haqqında danışın.*
- 9. On il bundan sonra olan bir günü düşünün. Həmin günün necə olmasını istədiyinizi danışın.*

10. *“Həyatımda heç bir vaxt unuda bilməyəcəyim ən xoşbəxt gün” mövzusunda bəhs edin.*
11. *Hər ailənin həyatıyla bağlı danışmağı sevdiyi gülməli ya da qəmgin hekayələri var. Şübhəsiz ki, sizin ailənizin də belə hekayələri var. Bu hekayələrdən birini və ya bir neçəsini danışın.*
12. *İdeal ailə obrazı ilə bağlı fikirlərinizi danışın.*
13. *İnsanın xoşbəxt ola bilməsi üçün nələr etməsi gərəkdiyini, hansı şeylərə ehtiyacı olduğunu danışın.*
14. *İnsanlarda sevdiyiniz və sevmədiyiniz keyfiyyətlər haqda qısaca danışın. Səbəbini izah edin.*
15. *Kiyəvdə və ya başqa böyük şəhərlərdə hansı muzeylərə (sərgilərə) getdiyinizi, orada nələr gördüyünüzü, təəssüratlarınızı danışın.*
16. *Sevdiyiniz və ya heç bir zaman oxumadığınız kitab növləri haqda danışın. Səbəbini izah edin.*
17. *On il sonra yaşamaq istədiyiniz evi təsvir edin.*
18. *Sevincli ya da kədərli olduğunuz zaman etdiyiniz şeylər haqda danışın. Sevinc və ya dərdinizi adətən kimlərlə bölüşürsünüz?*
19. *Üstünlük verdiyiniz idman növü haqqında danışın. Səbəbini izah edin. Siz özünüzdə idmanla məşğul olursunuz?*
20. *Televiziyanın müsbət və mənfi cəhətləri hansılardır? Fikirlərinizi izah edin.*
21. *Yaşlılarınıza məxsus hobbilər haqda danışın. Sizin sevimli məşğuliyyətləriniz nədir ?*
22. *Rəsm əsərlərini sevdiyiniz rəssamın həyatı və ən məşhur əsəri haqda danışın. Bu rəssamın əsərlərini sevməyinizin səbəbini izah edin.*
23. *Televizorda bir xəbər proqramı hazırladığınızı təsəvvür edin. Bildirmək istədiyiniz xəbərləri, onların əhəmiyyətinə uyğun şəkildə sıralayaraq dinləyicilərin diqqətinə təqdim edin. Bu xəbərləri nə üçün seçdiyinizin səbəbini izah edin.*
24. *Teatrda izlədiyiniz və ən çox xoşunuza gələn tamaşa (opera, balet) haqda danışın.*
25. *Sevdiyiniz və sevmədiyiniz işlər haqqında danışın. Səbəbini izah edin.*

2.2.3. Третье задание усной части экзамена

Вивітлення теоретичного питання відповідно до навчальних дисциплін, вивчених протягом чотирьох років навчання (лексикологія, історія мови, стилістика, теоретична граматика).

Вивітлення теоретичного питання вимагає знання студентами основ теорії мови і її сучасного стану, що охоплені питаннями теоретичних дисциплін, вивчених за чотири роки навчання, зокрема, передбачає знання усіх рівнів

системи мови (граматичного, лексичного, словотвірного), відповідних мовних засобів, а також їхньої стилістичної значущості. Відповідь здійснюється українською або азербайджанською мовою. Відповідь на теоретичне запитання можлива із застосуванням фактичного матеріалу з тексту для читання (перше завдання державного екзамену), який може поставати як джерело фактичного матеріалу або як матеріал для додаткових (ілюстративних) запитань членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Змістовна, логічна, чітка відповідь на теоретичне питання означає вміння показати смислові й структурні особливості мовних та мовленнєвих явищ, проілюструвати свою відповідь прикладами.

Відповідь на теоретичне питання передбачає також її професійну спрямованість, тобто коректне викладення теоретичного матеріалу з урахуванням норм володіння іноземною мовою, здатність та готовність студентів реалізувати одержані знання з теорії мови у своїй майбутній професійній діяльності.

Питання з теорії мови, які виносяться на усну частину комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови

1. Граматичні властивості й категорії післяйменників і службових слів у азербайджанській мові. Засоби граматичного зв'язку післяйменників і службових слів з іншими частинами мови.
2. Граматичні властивості й категорії дієслова в азербайджанській мові (граматичні категорії дієслова, граматичні розряди дієслова).
3. Граматичні властивості й категорії займенника в азербайджанській мові (класифікація і відмінювання займенників).
4. Граматичні властивості й категорії іменника (визначення іменника як слова з предметним значенням, загальна характеристика категорії іменника, типи іменникових сполучень, сполучення з іншими частинами мови, функції у реченні).
5. Граматичні властивості й категорії прикметника в азербайджанській мові (граматичні розряди прикметників, ступені порівняння прикметників).
6. Етимологічний склад азербайджанської мови (корінні слова, історичне насичення лексичного фонду азербайджанської мови арабською і перською лексикою, слова іншомовного походження у сучасній азербайджанській мові, явище пуризму).
7. Загальні й окремі методи лінгвістичних досліджень.
8. Категорія способу дієслова. Зв'язок категорій способу й модальності. Проблема диференціації дієслівних способів у азербайджанській мові.

9. Категорія стану дієслова. Проблема функціональності станових форм азербайджанського дієслова.
10. Категорія часу дієслова і її реалізація в азербайджанській мові (система видо-часових форм азербайджанського дієслова, співвідношення видо-часових і видових форм дієслова, функціональні й стильові особливості реалізації видо-часових форм).
11. Класифікація речень у азербайджанській мові.
12. Інфінітив, дієприкметник, дієприслівник в азербайджанській мові.
14. Періодизація історії азербайджанської мови (традиційна періодизація, критерії визначення періодів історії азербайджанської мови, коротка характеристика періодів розвитку азербайджанської мови та їх ознак).
15. Проблема диференціації складних речень у тюркології.
16. Частини мови в азербайджанській мові та принципи їх класифікації.
17. Проблема диференціації членів речення (головні й другорядні члени речення, теорія груп членів речення у викладі азербайджанських мовознавців).
18. Семантична класифікація слів у азербайджанській мові (омоніми, синоніми, антоніми).
19. Синтаксичні зв'язки в азербайджанському реченні (традиційна модель азербайджанського речення, сурядні й підрядні типи речень, явище інверсії у азербайджанському реченні).
20. Система відмінків азербайджанської мови (класифікація відмінків, особливості функціонування, додаткові значення відмінків, проблема функціонування знахідного відмінка).
21. Система голосних звуків у азербайджанській мові (класифікація і характеристика голосних звуків, закон сингармонізму, випадки порушення закону гармонії голосних).
22. Словесний наголос у азербайджанській мові (інтонаційна система в азербайджанській мові, фонетична природа наголосу, функції наголосу в структурі слова, різні ступені наголосу, випадки порушення традиційного азербайджанського наголосу).
23. Слово як одиниця мови (морфемна структура азербайджанського слова, засоби словотвору, словотворчі афікси азербайджанської мови).
24. Стилїстика азербайджанського тексту (текст як найважливіша одиниця усної і письмової комунікації, класифікація текстів з різних позицій: з позицій різних функціональних стилів, композиційних форм і жанрів, реалізація мовних засобів у різних типах текстів, перекладознавча класифікація текстів).
25. Явище полісемії у азербайджанській мові.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ

3.1. Оцінювання письмової частини відповіді

Параметри та критерії оцінювання письмової частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови

- зміст (організація тексту, його когезія та когерентність);
- лексична, граматична, орфографічна, пунктуаційна коректність;
- стилістична відповідність мовних засобів, їх різноманітність і варіативність.

№ з/п	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1	25	Текст є інформативним і змістовним та повністю відповідає меті й темі поставленого завдання. Використання ілюстрацій, прикладів, фактів для розкриття окремих аспектів теми. Логічна композиційна побудова тексту (вступ, основна і заключна частини). Коректне і варіативне використання засобів зв'язку між реченнями і структурними компонентами тексту. Чітке висловлювання думок. Дозволяється не більше двох граматичних, лексичних, орфографічних помилок, які не заважають розумінню змісту тексту. Широка варіативність у виборі лексичних та складних синтаксичних структур. Вільне володіння ідіоматикою, синонімією, антонімією. Повна стилістична відповідність мовних засобів типу заданого тексту. Досягнення прагматичної мети тексту.	24–25
		Текст повністю розкриває тему. Основні ідеї і думки висловлюються чітко і повно, але з порушенням логічної послідовності. Обмежене використання засобів зв'язку між реченнями. Не більше чотирьох граматичних, лексичних, орфографічних помилок, які не спотворюють зміст і не заважають розумінню висловлювань. Помилки у складних граматичних структурах (узгодженість граматичного часу, порядок слів тощо), які не порушують значення речень у цілому. Недостатня варіативність у виборі синонімів, антонімів, ідіоматичних одиниць. Використання деяких лексичних одиниць не відповідає стилю даного тексту.	19–23
		Нечітко висловлено основну ідею тексту. Обмежене знання заданої теми. Відсутність логічного зв'язку між структурними компонентами тексту. Некоректне використання засобів зв'язку між реченнями й абзацами. Не більше семи граматичних, лексичних, орфографічних помилок, які порушують розуміння висловлювань. Помилки у синтаксичній будові речень. Обмежений вибір лексики. Невірне використання ідіоматичних одиниць. Перевага простих граматичних структур.	13 – 18

	Порушення стилістичної відповідності тексту в результаті обмеженого використання відповідних мовно-стилістичних засобів.	
	Текст повністю не відповідає меті завдання і не розкриває теми. Недостатній обсяг тексту. Велика кількість (більше восьми) граматичних, лексичних, орфографічних помилок, незрозумілий почерк, що ускладнює розуміння тексту в цілому. Порушення правил побудови речень. Неволодіння варіативністю лексичних одиниць. Стиль тексту повністю не відповідає типу письмового завдання	0–12

3.2. Оцінювання усної частини відповіді

При виставленні оцінки за виконання завдань усної частини комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови враховується змістовність, ґрунтовність відповіді та форма її репрезентації, комунікативна компетенція студентів-випускників, володіння ними основ теорії мови. Оцінювання усних відповідей здійснюється згідно з вимогами до конкретних завдань екзаменаційного білету.

№ з/п	Зміст питання	Максим. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1	Читання, інтерпретація уривку з оригінального художнього або публіцистичного тексту.	25	Зміст відповіді: повне розуміння тексту; змістовна інтерпретація фрагменту тексту з аналізом мовно-та мовленнєво-стилістичних засобів; особиста оцінка прочитаного; вміння визначити та проаналізувати мовні явища в тексті; вміння пояснити смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних явищ; адекватний і логічний переклад запропонованого фрагмента тексту. Форма відповіді: коректна фонетична, лексико-граматична та інформаційна презентація тексту, вільне володіння мовою, зв'язність та швидкість мовлення, логічне послідовне викладення матеріалу з дотриманням семантичних та формальних зв'язків між реченнями; володіння основними вміннями й навичками перекладу; широка варіативність у виборі лексичних, граматичних, стилістичних структур й обґрунтування їх застосування.	24–25
			Передбачається невиконання однієї вимоги до змісту або однієї вимоги до форми. Допускається 3-4 граматичних або лексичних помилки.	19–23
			Передбачається невиконання двох/трьох вимог до змісту або однієї вимоги до форми. Допускається 5-6 мовних помилок.	13–18
			Передбачається невиконання чотирьох і більше вимог до змісту, двох чи більше вимог до форми. У відповіді студента присутні більше, ніж 6 мовних помилок.	0–12
2	Бесіда за	25	Зміст відповіді: повне розуміння запропонованої	24–25

	запропонованою комунікативною ситуацією		<p>комунікативної ситуації; визначення основних проблем комунікативної ситуації; смислова й комунікативна інтерпретація основної ідеї; адекватне викладення змісту комунікативної ситуації; логічні відповіді на питання, поставлені екзаменаторами стосовно проблем і змісту комунікативної ситуації; висловлення власного погляду на проблематику комунікативної ситуації. Форма відповіді: розкриття поставленої проблеми в повному обсязі; вільне володіння навичками монологічного й діалогічного мовлення; володіння лексичним мінімумом, передбаченим навчальною програмою; правильне граматичне, фонетичне, стилістичне оформлення мовлення.</p>	
			<p>Передбачається невиконання однієї/двох вимог до змісту, та однієї – до форми. Допускається 3-4 фонетичні, лексичні або граматичні помилки, що не спотворюють зміст відповіді.</p>	19–23
			<p>Передбачається невиконання трьох вимог до змісту й перекладу, або двох вимог до форми. Усього допускається 5-6 мовних помилок.</p>	13–18
			<p>Передбачається невиконання чотирьох та більше вимог до змісту й перекладу, трьох та більше вимог до форми. У відповіді студента наявні більше, ніж 8 мовних помилок.</p>	0–12
3	Висвітлення теоретичного питання відповідно до навчальних дисциплін, вивчених протягом чотирьох років навчання (лексикологія, історія мови, стилістика, теоретична граматики).	25	<p>Зміст відповіді: повне розуміння граматичної теми; уміння розкрити Граматичну тему в повному обсязі; уміння проаналізувати наявні погляди щодо розв'язання проблеми, що висвітлюється; уміння висловити свою думку щодо аспектів теоретичної проблеми, що висвітлюється; логічні відповіді на запитання, поставлені екзаменаторами стосовно теоретичної проблеми, що розглядається. Форма відповіді: уміння побудувати змістовну відповідь; розкриття поставленої проблеми в повному обсязі; володіння теоретичними знаннями, передбаченими навчальною програмою; правильне лексичне й граматичне оформлення відповіді; повна й правильна відповідь на додаткові запитання екзаменаторів.</p>	24–25
			<p>Передбачається невиконання однієї/двох вимог до змісту, та однієї - до форми.</p>	19–23
			<p>Передбачається невиконання трьох вимог до змісту й перекладу, або двох вимог до форми.</p>	13–18
			<p>Передбачається невиконання чотирьох та більше вимог до змісту й перекладу, трьох та більше вимог до форми.</p>	0–12

3.3. Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний іспит з азербайджанської мови

Складниками комплексної оцінки відповідей студента на комплексному атестаційному іспиті є:

- оцінка за письмову частину комплексного атестаційного іспиту;
- оцінка за читання, переклад і переказ фрагмента інформативного тексту;
- оцінка за бесіду за запропонованою комунікативною ситуацією;
- оцінка за розкриття теоретичного питання.

Підсумкове оцінювання результатів комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови за національною шкалою і в системі ECTS

Система оцінювання структури та змісту комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови, а також критеріїв оцінювання є накопичувальною: загальна сума балів, отриманих студентом за виконання кожного окремого завдання (питань), у межах 100 балів присвоюється максимальна кількість балів залежно від його обсягу і складності, а також визначаються вимоги і критерії оцінювання відповіді студента (від 0 до максимального бала, визначеного за відповідь на кожне окреме завдання (питання) екзаменаційного білета).

Наприклад, на комплексному атестаційному іспиті студент отримав за письмове завдання 15 балів, за відповіді на усній частині іспиту на три питання екзаменаційного білета – 18, 20 і 25 балів. Рейтинговий бал студента за відповідь на комплексному атестаційному іспиті становитиме: $15+18+20+25=78$ балів.

Підсумкова оцінка за відповідь на комплексному атестаційному іспиті з фаху за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою виставляється за таблицею так:

Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний іспит з азербайджанської мови

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
0-59	F	незадовільно

Рішення экзаменаційної комісії про оцінку знань, продемонстрованих студентами-випускниками при складанні комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови, приймається на її закритому засіданні.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ МОВИ

1. Рафік Манаф оглу Новрузов, Ікрам Зіяд оглу Гасимов. Азербайджанська мова: [навчальний посібник для українських студентів вищих навчальних закладів] / Р.М.Манафов. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – 248 с.
2. Əhməd zadə İ.Ə, Şahbazova Z.Ə, Miriyev A.F. və b. Azərbaycan dili: qəbul imtahanlarına hazırlaşanlar yuxarı sinif şagirdləri və müəllimlər üçün vəsait / İ. Ə. Əhməd zadə, Z. Ə. Şahbazova, A. F. Miriyev və b. Bakı: TQDK – Abituriyent, 2010. – 646 səh.
3. Əkbərov Ə. Müasir azərbaycan dilinin üslubiyyatı. Ali məktəb üçün dərs vəsaiti / Ə. Əkbərov. – Bakı: ADPU-nun nəşriyyatı, 2016. – 359 səh.
4. Əfəndiyeva T. Azərbaycan dilinin leksik üslubiyyatı / T. Əfəndiyeva. – Bakı: “Elm və təhsil”, 2012. – 352 səh.
5. Cəfərov Səlim. Müasir azərbaycan dili. II hissə. Leksika / S.Cəfərov. – Bakı: “Şərq-Qərb”, 2007. – 192 səh.
6. Həsənov İ.Q. Müasir Azərbaycan dilinin leksikası. Ali məktəb üçün dərs vəsaiti / İ.Q.Həsənov. – Bakı, 2006. – 164 səh.
7. Həsənov H.Ə. Müasir Azərbaycan dilinin leksikası. Ali məktəb tələbələri üçün dərs vəsaiti / H.Ə.Həsənov. – Bakı: Nurlan nəşriyyatı, 2005. – 452 səh.
8. Həsənov H.Ə. Azərbaycan dilinin semasiologiyası. / H.Ə.Həsənov. – Bakı, 1978. – 89 səh.
9. Qurbanov Afad Məmməd oğlu. Müasir Azərbaycan ədəbi dili: 1-ci cild /A.M.Qurbanov. - Bakı: Nurlan, 2003. - 450 s.
10. Qurbanov Afad Məmməd oğlu. Ümumi dilçilik: 2 cilddə /A.M.Qurbanov; red. K.Abdullayev, E.Əzizov 1-ci cild.- Bakı: Nurlan, 2004.- 748 s.
11. Qurbanov Afad Məmməd oğlu. Ümumi dilçilik: 2 cilddə /A.M.Qurbanov; red. İ.Məmmədov, M.Məmmədov 2-ci cild.- Bakı: Nurlan, 2004.- 532 s.
12. Buludxan Xəlilov. Müasir Azərbaycan dili: fonetika, yazı, əlifba, qrafika, orfoqrafiya, orfoepiya / B. Xəlilov. - Bakı, “Bakı çap evi nəşriyyatı”, 2013. – 310 s.
13. Buludxan Xəlilov. Müasir Azərbaycan dilinin morfolojiyası. I hissə / B.Xəlilov. - Bakı, 2000. – 280 səh.
14. Dəmirçizadə Əbdülzəl Məmməd oğlu. Müasir Azərbaycan dili. Fonetika, orfoepiya, orfoqrafiya. Birinci hissə / Ə.M.Dəmirçizadə. - Bakı: Şərq-Qərb, 2007. – 256 s.
15. Dəmirçizadə Əbdülzəl Məmməd oğlu. Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi: ali məktəb tələbələri üçün dərslik. I hissə / Ə.M. Dəmirçizadə. - Bakı: Maarif, 1979.- 267 s.
16. İkrəm Qasimov. Müasir Azərbaycan dili / İ.Qasimov. - Bakı, 2017. – 248 səh.

17. Məhbubə Qurbanova, Mətanət Abdullayeva. Azərbaycan dili (Azərbaycan dilini öyrənmək istəyən xarici vətəndaşlar üçün dərs vəsaiti) / M.Qurbanova. - Bakı, Bakı Universiteti Nəşriyyatı, 2014. – 328 səh.
18. Kazımov Q.Ş. Azərbaycan dilinin qrammatikası: morfolojiya, sintaksis: ali məktəblər üçün dərslik. Bakı, “Elm və təhsil”, 2017. – 942 səh.
19. Kazımov Q.Ş. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis : Ali məktəblər üçün dərslik /Q.Ş.Kazımov. Bakı, Ünsiyyət, 2000. – 496 səh.
20. Hüseynzadə M. Müasir Azərbaycan dili (monoqrafiya) / M. Hüseynzadə. - Bakı, 1983.
21. Səbinə Əliyeva, Kifayət Hacıyeva, İradə Vahabova. Azərbaycan dili (xarici tələbələr üçün). Yüksək səviyyə. Dərs vəsaiti / S. Əliyevə. – Bakı: Mütərcim, 2013 – 292 s
22. Şirəliyev M.A. Müasir azərbaycan dili. (3 cilddə). I cild / M.A.Şirəliyev . – Bakı, “Çıraq”, 2010. – 352 səh.
23. Şaban Qaralov. Azərbaycan dili / Ş. Qaralov. - Bakı: “Nasir” nəşriyyatı, 2005. – 232 səh.

*Зразок оформлення письмової частини
комплексного атестаційного іспиту з азербайджанської мови.*

**КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ З АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ
МОВИ**

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 035 ФІЛОЛОГІЯ

**СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 035.111 СХІДНІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША -АЗЕРБАЙДЖАНСЬКА**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА АЗЕРБАЙДЖАНСЬКА МОВА І
ЛІТЕРАТУРА ТА ПЕРЕКЛАД, ДРУГА СХІДНА МОВА,
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА МОВА**

ПИСЬМОВА ЧАСТИНА

Прізвище: _____

Номер групи: _____

Ім'я: _____

Дата: _____

По-батькові: _____

Підпис студента _____